

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศและบทบาทการจัดการความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลในภาคใต้ ที่สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุขและได้รับการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลโดยสถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล (พรพ.) ในภาคใต้ โดยใช้ระเบียบวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลในภาคใต้ ที่สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข และได้รับการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลโดยสถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล (พรพ.) ภายใน เดือนกันยายน พ.ศ.2548 ทั้งหมดจำนวน 10 โรงพยาบาล จำนวน 142 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีจำนวน 100 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive selection) คือ หัวหน้าหอผู้ป่วยที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วยหรือหัวหน้างานที่มีผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นพยาบาลวิชาชีพอย่างน้อย 5 คน เนื่องจากต้องมีการบริหารจัดการบุคลากรในหน่วยงานมาตรฐานเดียวกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมี 3 ส่วน ดังนี้คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของหัวหน้าหอผู้ป่วย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 1) อายุ 2) ระดับการศึกษา 3) ประสบการณ์การทำงาน 4) ประสบการณ์การดำรงตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วย 5) สถานที่ปฏิบัติงาน 6) ลักษณะของโรงพยาบาลที่ปฏิบัติงาน 7) ระยะเวลาของโรงพยาบาลที่เริ่มเข้าสู่โครงการการรับรองคุณภาพ 8) ระยะเวลาที่โรงพยาบาลได้รับการรับรองคุณภาพ 9) ข้อมูลความต้องการการพัฒนาตนเอง 10) จำนวนครั้งการอบรมในระยะเวลาภายใน 3 ปี และ 11) จำนวนครั้งการดูงานในระยะเวลาภายใน 3 ปี

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศของหัวหน้าหอผู้ป่วยผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศ โดยอาศัยแนวคิดของเซงเก้ (Senge, 1990 ; Senge,Kleinner,Roberts,Ross&Smith,1994) ครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ส่วนบุคคล 2) การสร้างแรงดึงเครียดเพื่อการสร้างสรรค์ และ 3) การเรียนรู้และการใช้จิตใต้สำนึก ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ (rating scale) ได้แก่

3 เท่ากับมาก หมายถึง หัวหน้าหอผู้ป่วยรับรู้หรือปฏิบัติความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศตามข้อความดังกล่าวทุกครั้งหรือสม่ำเสมอ

2 เท่ากับปานกลาง หมายถึง หัวหน้าหอผู้ป่วยได้รับรู้หรือปฏิบัติความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศตามข้อความดังกล่าวเป็นประจำแต่ไม่สม่ำเสมอ

1 เท่ากับน้อย หมายถึง หัวหน้าหอผู้ป่วยได้รับรู้หรือปฏิบัติความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศตามข้อความกล่าวเป็นบางครั้ง

0 เท่ากับไม่รับรู้หรือไม่ปฏิบัติ หมายถึง หัวหน้าหอผู้ป่วยไม่เคยรับรู้หรือไม่ปฏิบัติความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศตามข้อความดังกล่าว

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามบทบาทการจัดการความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศของหัวหน้าหอผู้ป่วย ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศโดยอาศัยแนวคิดของเซงเก้ (Senge, 1990 ; Senge, Kleinner, Roberts, Ross & Smith, 1994) ครอบคลุม 3 ด้านได้แก่ 1) บทบาทผู้ออกแบบ 2) บทบาทผู้สอน และ 3) บทบาทผู้อำนวยความสะดวก ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ (rating scale) ได้แก่

3 เท่ากับมาก หมายถึง หัวหน้าหอผู้ป่วยได้ปฏิบัติในบทบาทการจัดการความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศตามข้อความดังกล่าวทุกครั้งหรือสม่ำเสมอ

2 เท่ากับปานกลาง หมายถึง หัวหน้าหอผู้ป่วยได้ปฏิบัติในบทบาทการจัดการความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศตามข้อความดังกล่าวเป็นประจำแต่ไม่สม่ำเสมอ

1 เท่ากับน้อย หมายถึง หัวหน้าหอผู้ป่วยได้ปฏิบัติในบทบาทการจัดการปฏิบัติความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศตามข้อความกล่าวเป็นบางครั้ง

0 เท่ากับไม่ปฏิบัติ หมายถึง หัวหน้าหอผู้ป่วยไม่เคยปฏิบัติในบทบาทการจัดการความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศตามข้อความดังกล่าว

กำหนดเกณฑ์การแปลค่าความหมายคะแนนเป็นระดับความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศและระดับบทบาทการจัดการความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศของหัวหน้าหอผู้ป่วย โดยการใช้ค่าพิสัยของคะแนนเฉลี่ยแบ่งเป็น 3 ระดับ (ชูศรี, 2542) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศและการจัดการความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศ
2.18 – 3.00	มาก
1.34 – 2.17	ปานกลาง
0.50 – 1.33	น้อย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการหาความตรงตามเนื้อหาและ

ความเที่ยงของเครื่องมือ มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. การตรวจสอบความตรง (validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญการบริหารงานบุคลากรโรงพยาบาลเอกชน 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิเรื่องการบริหารบุคลากรโดยตรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย 2 ท่าน พิจารณาความถูกต้องและครอบคลุมของเนื้อหา CVI 0.89

2. การตรวจสอบความเที่ยง (reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้กับหัวหน้าหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลที่ได้รับการรับรองคุณภาพในภาคใต้ 1 โรงพยาบาล คือโรงพยาบาลยะลา จำนวน 20 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่า ด้านความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศค่าความเที่ยง 0.94 ด้านการจัดการความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศค่าความเที่ยง 0.95

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 22 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2548 – วันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2549 โดยมีขั้นตอนการเก็บข้อมูลดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะพยาบาลศาสตรมหาวิทาลัยสงขลานครินทร์ ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลที่ผ่านการรับรองคุณภาพในภาคใต้ จำนวน 9 โรงพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

1.2 ผู้วิจัยนำหนังสือ ขออนุมัติพร้อมหนังสือขอความร่วมมือ ในการทำวิจัยส่งหนังสือทางไปรษณีย์ พร้อมซองเปล่าติดแสตมป์ จ่าหน้าซองถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลที่ได้รับการรับรองคุณภาพ ภาคใต้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 9 โรงพยาบาล พร้อมโครงร่างย่อวิทยานิพนธ์และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุดเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากหัวหน้าหอผู้ป่วย

1.3 ผู้วิจัยติดต่อประสานงาน โดยการโทรศัพท์และทำหนังสือถึงหัวหน้ากลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลที่ได้รับการรับรองคุณภาพภาคใต้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย รายละเอียดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวนคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยป้องกันการละเมิดสิทธิของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยการใช้ซองเอกสารแต่ละบุคคล และขอความอนุเคราะห์จากหัวหน้ากลุ่มการพยาบาลในการดำเนินการส่งแบบสอบถามให้หัวหน้าหอผู้ป่วยหลังจากที่เก็บรวบรวมแบบสอบถามครบแล้ว โดยขอรับแบบสอบถามคืนภายใน 2 สัปดาห์ เพื่อความสะดวกของผู้ตอบแบบสอบถามในการส่งแบบสอบถามกลับคืน

2. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ผู้วิจัยได้จัดส่งเอกสารการส่งทางไปรษณีย์โดยชำระค่าส่งกลับพร้อมแนบซองเปล่า

ติดตามผู้ป่วย เพื่อความสะดวกของแต่ละโรงพยาบาล ในการเก็บข้อมูลใช้ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548- วันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2549 เป็นระยะเวลามากกว่า 2 เดือน ซึ่งมีอุปสรรคในการเก็บข้อมูลเล็กน้อยเนื่องจากในบางโรงพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยมีภาระงานมาก เนื่องจากอยู่ในภาวะการพัฒนาโรงพยาบาลเพื่อการรับรองคุณภาพครั้งที่ 2 จึงต้องมีการส่งแบบสอบถามครั้งที่สองแล้วเก็บข้อมูลภายใน 2 สัปดาห์

2.2 หลังจากได้รับแบบสอบถามคืน นำแบบสอบถามดังกล่าวมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล มีจำนวน 122 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 108 ฉบับ มีแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์จำนวน 8 ฉบับเนื่องจากตอบไม่ครบจำนวนข้อ ดังนั้นจึงมีแบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 100 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.96 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

การพิทักษ์สิทธิผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามหัวหน้าหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลที่ได้รับการรับรองคุณภาพในภาคใต้ ผู้วิจัยจึงคำนึงการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ ผ่านคณะกรรมการจริยธรรมถึงคณบดี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุมัติเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและประโยชน์ของการทำวิจัย
3. ส่งเอกสารการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างพร้อมกับแบบสอบถามทุกฉบับ
4. ขอความร่วมมือการเก็บข้อมูลจากหัวหน้าหอผู้ป่วยโดยผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเป็นความลับไม่มีการระบุชื่อของผู้ตอบแบบสอบถามในแบบสอบถาม และมีการรักษาข้อมูลเป็นความลับ
5. กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิจะถอนตัวออกจากกรวิจัยได้ตลอดเวลา
6. การรายงานผลการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอในภาพรวม เพื่อประโยชน์ด้านการพัฒนาและด้านวิชาการเท่านั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS version 11.5 (Statistical Package for the Social Science for windows)

1. แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างได้แก่ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของหัวหน้าหอผู้ป่วย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 1) อายุ 2) ระดับการศึกษา 3) ประสบการณ์การทำงาน 4) ประสบการณ์

การดำรงตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วย 5) สถานที่ปฏิบัติงาน 6) ลักษณะของโรงพยาบาลที่ปฏิบัติงาน 7) ระยะเวลาของโรงพยาบาลที่เริ่มเข้าสู่โครงการการรับรองคุณภาพ 8) ระยะเวลาที่โรงพยาบาลได้รับการรับรองคุณภาพ 9) ข้อมูลความต้องการการพัฒนาตนเอง 10) จำนวนครั้งการอบรม ในระยะเวลาภายใน 3 ปี และ 11) จำนวนครั้งการดูงานในระยะเวลาภายใน 3 ปี

2. ความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศของหัวหน้าหอผู้ป่วย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวม จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อประเมินระดับความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศของหัวหน้าหอผู้ป่วยตามเกณฑ์

3. บทบาทของหัวหน้าหอผู้ป่วย ในบทบาทการจัดการความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศ ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวม จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อประเมินระดับบทบาทการจัดการความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศของหัวหน้าหอผู้ป่วยตามเกณฑ์